

**БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК “УКРАЇНСЬКІ КАРПАТИ”
(1977–2006) ЯК ДЖЕРЕЛО ІНФОРМАЦІЙНОГО ПОШУКУ З
ПРОБЛЕМ КАРПАТОЗНАВСТВА**

Наталія Кошик

*науковий співробітник відділу наукової бібліографії
відділення “Наукова бібліографія і книгознавство”
ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України*

Проект науково-допоміжного поточного покажчика літератури “Українські Карпати” з періодичністю один випуск на рік започатковано у Львівській науковій бібліотеці ім. В. Стефаника АН УРСР у 1977 р. під назвою “Радянські Карпати”. Метою видання було інформаційне забезпечення проблематики досліджень академічних установ Західного наукового центру, а також інших вчених і спеціалістів для сприяння їм у вивченні актуальних питань соціально-економічного, науково-технічного, екологічного і культурного розвитку Карпатського регіону. Цей проект успішно реалізується протягом 30 років завдяки вдало обраному територіальному об’єкту та різносторонній тематичній спрямованості щорічника. Досліджуваний регіон — це гірська система Карпат і суміжні території Передкарпаття, Закарпаття і Буковини, що є “коштовною перлиною” нашої Батьківщини як за своїми природними умовами, багатими рекреаційними ресурсами світового значення, так і за самобутньою духовною і матеріальною культурою етнічних груп українського народу — бойків, гуцулів і лемків, що населяють цей край.

Як відомо, Українські Карпати є частиною гірської системи, яка знаходиться на території кількох сусідніх держав і є спільним об’єктом вивчення українських і зарубіжних вчених у рамках різних міжнародних програм, зокрема, Карпато-Балканської геологічної асоціації, Міжнародної комісії з дослідження культури населення Карпат і Балкан (МКККБ), міжнародної регіональної асоціації “Карпатський єврорегіон”, яка створена в 1993 р. з метою співпраці чотирьох областей Карпатського регіону України з прикордонними районами Польщі, Словаччини, Угорщини та Румунії в культурній, науковій, господарській сферах, а також в галузі охорони довкілля.

Основними науковими напрямками, окресленими перед сучасними карпатознавцями, є: раціональне використання, збереження і відтворення природних ресурсів Карпатського регіону; правдиве висвітлення історичних подій, процесів, фактів, що були викривлені згідно з ідеологічними постулатами у радянські часи; збереження та охорона культурних, історичних, сакральних пам'яток та цінностей історико-етнографічних областей регіону — Галичини, Бойківщини, Гуцульщини, Покуття, Буковини та Лемківщини.

Створення регіонального бібліографічного щорічника “Українські Карпати” обумовлювалось активізацією інформаційної діяльності наукових бібліотек у 70-ті роки ХХ ст. в республіках тодішнього СРСР¹. У наукових бібліотеках, які мають потужні інформаційні ресурси, бібліографічна діяльність як складова частина інформаційної діяльності модернізувала свої форми, пріоритетним напрямком діяльності цих бібліотек стало цільове бібліографічне інформування академічних наукових установ, вищих навчальних закладів, професійних груп і окремих науковців за профілем та тематикою їх наукової роботи. У цей період сформувалася певна система поточного бібліографічного інформування. Наукова діяльність провідних бібліотек спрямовується на створення науково-допоміжних поточних показників різного плану — універсальних, тематичних, галузевих, регіональних, краснзнавчих тощо.

Для прикладу назвемо кілька з них. Вагомим виданням у цьому плані є поточний бібліографічний посібник “Історія України”, що видається щорічно Державною історичною бібліотекою України з 1968 р. і до нинішнього часу². Під егідою Центральної наукової бібліотеки АН УРСР (тепер — Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського) з 1978 по 1987 рр. виходив тематичний щорічник “Філологічні науки на Україні” та шоквартальник “Охорона природи та раціональне використання природних ресурсів Української РСР” (з 1977 по 1991 рр.). Три-валім виданням Одеської державної наукової бібліотеки ім. М. Горького є щорічник “Природа і природні ресурси Північного Причорномор'я”. Перший випуск, що охоплював літературу за 1965 р., появився у 1969 р., на сьогодні вийшло друком 32 випуски цього щорічника.

Державна публічна наукова технічна бібліотека Сибірського відділення АН СРСР (Новосибірськ) свої інформаційні бібліографічні ресурси репрезентувала низкою регіональних тематичних шоквартальників: “Животный

¹ Дулатова А. Н., Зиновьева Н. Б. Информационная культура личности: Учеб.-метод. пособие.— Москва: Либерия-Библинформ, 2007.— С. 51.— (“Библиотекарь и время. XXI век”; Вып. 53).

² Парпалій С. Розвиток поточної бібліографічної інформації [з історії України] // Вісник Книжкової палати.— 1998.— № 2.— С. 8-10.

мир Сибири и Дальнего Востока”(з 1969 р.), “Растительный мир Сибири и Дальнего Востока” (з 1974 р. — періодичність 6 номерів у рік), “Почвы Сибири и Дальнего Востока” (з 1974 р.), “Охрана природы Сибири и Дальнего Востока” (з 1979 р.). Перші три з них у 1983 р. об’єднані у щомісячник “Почвы, растительный и животный мир Сибири и Дальнего Востока”. У цих покажчиках оперативно подавалися найновіші на той час природознавчі дослідження означеної території.

Регіональний покажчик літератури “Полесьє”, за зразком якого, власне, і були створені “Українські Карпати”, готувався Фундаментальною бібліотекою ім. Якуба Коласа (Мінськ), і почав виходити з 1973 р. спочатку як щорічник (до 1978 р.), далі — як видання, що продовжується, включаючи у випуск літературу за кілька років. Варто знати, що у покажчику реєструвалася також природознавча література, яка стосувалася території українського Полісся.

На цьому тлі Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника АН УРСР, враховуючи зростаючі потреби науки, започатковує видання двох інформаційних щорічників, територіально прив’язаних до західного регіону України: багатоголосового регіонального “Радянські Карпати” (з 1977 р.), оскільки з огляду на ідеологічні причини географічна назва “Українські Карпати” не була затверджена, та реєстраційного “Друковані праці наукових співробітників установ Західного наукового центру АН УРСР”, який облікував публікації вчених за певний рік (з 1980 р.). Останній, через різні причини, після трьох випусків припинив своє існування. Ідея створення таких щорічників належала тодішньому завідувачеві бібліографічного відділу Михайлові Гуменюку, який був генератором нових тем наукових досліджень і прихильником передових методів і форм праці. Згаданий відділ мав певний досвід такої роботи, оскільки під керівництвом досвідченого бібліографа Олександра Кізлика укладався інформаційний щорічник “Зведений покажчик періодичних видань зарубіжних країн, які одержали наукові бібліотеки м. Львова” (протягом 1959–1995 рр. вийшло 27 випусків).

Отже, своєрідність, самобутність та самодостатність Карпатського регіону України визначила вибір цієї території для бібліографування. Багатовекторність дослідження регіону вченими та спеціалістами різного профілю представлена у покажчику чисельними науковими і науково-популярними публікаціями, які налічують в останні роки понад 2000 назв щорічно, і що значно перевищує ступінь відображення карпатознавчої літератури в інших вітчизняних бібліографічних джерелах. Починаючи з першого випуску щорічника, виокремилися такі чотири основні тематичні розділи: 1. Природні умови і ресурси. 2. Соціально-економічний розвиток. 3. Історія. Археологія. Краєзнавство. 4. Народознавство. Говори.

У першому розділі покажчика подається література про рослинний і тваринний світ регіону, ґрунти, кліматичні умови, екологічний стан довкілля, в тому числі водних ресурсів басейну р. Дністер у її верхній частині та р. Тиси, раціональне використання природних ресурсів Карпат і прилеглих територій. У цьому ж розділі вміщено публікації про природоохоронну діяльність заповідних інституцій досліджуваного регіону, а саме: національних природних парків: Карпатського, Вижницького, Ужанського, “Сколівські Бескиди”, “Синеvir”, Карпатського біосферного заповідника, природного заповідника “Горгани”, біосферного резервату “Східні Карпати” та багатьох інших об’єктів — ландшафтних парків, урочищ, дендропарків тощо. Окремим блоком виділена література, що стосується геологічної будови та корисних копалин регіону. Надра досліджуваної території багаті на корисні копалини: калійну і кам’яну солі, сірку, золото, нафту, газ, озокерит, будівельні матеріали, високоякісні мінеральні води Східниці і Закарпаття тощо. Багато публікацій присвячено оцінці якості та цілющим властивостям води “Нафтусі” та проблемам курортного полісу “Великий Трускавець”.

У розділі “Соціально-економічний розвиток” дослідники і спеціалісти знайдуть матеріали про розвиток характерних для регіону галузей сільського господарства (вівчарства, виноградарства, мисливства тощо), про розвиток промисловості (лісової, деревообробної, нафтогазової), про освоєння ресурсозберігаючих екологічно чистих технологій в гірничодобувній галузі, підвищення нафто- та газовіддачі пластів на родовищах Прикарпаття, пошук нетрадиційних видів енергопалива. Унікальним рекреаційним ресурсам, сфері відпочинку, туризму і транспорту у покажчику відведено окремі підрозділи з аналогічною назвою.

Наукові досягнення і здобутки вчених Західного наукового центру, діяльність академічних та інших дослідних установ висвітлюють матеріали у рубриці “Організація науково-дослідних робіт у регіоні. Західний науковий центр”. Діяльність ЗНЦ НАН України безпосередньо спрямована на організацію наукового забезпечення актуальних проблем соціально-економічного розвитку Карпатського регіону, на вирішення завдань транскордонного співробітництва, науково-технічного і духовного розвитку регіону. Вчені західного регіону у співпраці з обласними адміністраціями брали участь у розробці багатьох програм розвитку регіону та окремих областей. У 80-х роках ХХ ст. в рамках Національної програми УРСР “Людина і біосфера” була розроблена довгострокова державна програма розвитку “Карпати”, яка передбачала реалізацію дослідних робіт відповідними науковими установами з метою раціонального використання, відтворення і підвищення захисних функцій

екосистем Карпат і суміжних територій³. Щорічник “Українські Карпати” за своїм тематичним спрямуванням повністю вписувався у цю регіональну науково-технічну програму.

Історикам та краєзнавцям адресується література з питань археології, історії та краєзнавства від найдавніших часів до сьогодення. Матеріали про осіб (як відомих, так і маловідомих), творчість та діяльність яких пов’язана з досліджуванним регіоном, розміщені у відповідних тематичних підрозділах. У третьому розділі покажчика виділено рубрики про історію окремих населених пунктів регіону, про пам’ятки історії та культури, їх реставрацію і збереження, про розвиток музейної справи.

Бібліографічний покажчик (четвертий розділ) вміщує публікації з питань народознавства, у які входять проблемні питання карпатознавства та етногенезу, наукові дослідження про матеріальну і духовну культуру, збереження і продовження традицій народних промислів і ремесел (їх творців і дослідників), про народотрадиційну і сакральну культури, про лінгвістичні особливості автохтонного населення Карпат, тобто, про гуцульський, бойківський та лемківський говори. В кінці покажчика виділено рубрику “Бібліографія”, в якій реєструються бібліографічні джерела, повністю чи частково присвячені досліджуваному регіону.

Структура покажчика постійно вдосконалюється, створюються нові рубрики з урахуванням нових історичних реалій, актуальності певної теми в тій чи іншій галузі, ступеня наповненості матеріалом. У зв’язку з отриманням Україною статусу незалежної держави, зміною суспільно-економічних відносин, зняттям цензурних обмежень, в останніх випусках щорічника виділено нові підрозділи: “Історія регіону в умовах незалежної держави”, “Сакральне мистецтво”, “Сакральна архітектура”, “Підприємництво. Інноваційна та інвестиційна діяльність”, “Організація та управління сільськогосподарським виробництвом” тощо. Назви розділів і підрозділів уточнювалися з науковими редакторами, враховувалися побажання рецензентів. На доцільність створення рубрики “Карпатська тематика у літературі та мистецтві” наполягли наукові редактори, з якими триває плідна співпраця, починаючи з першого випуску. В результаті багаторічного відшліфування сучасне формулювання назв є максимально точним і змістовним.

З 1988 р. помінялася назва щорічника на “Українські Карпати”, а в 2001 р. укладачі додали підзаголовок: “Природа. Економіка. Історія. Народознавство”, який уточнює змістову сутність покажчика. Стосовно невідповідності назви покажчика “Радянські Карпати” географічному

³ *Ситник К. М., Волошин В. В.* Наукові дослідження в Українській РСР у рамках програми ЮНЕСКО “Людина і біосфера”: еколого-економічні аспекти // Вісник АН УРСР.— 1983.— № 9.— С. 42-52.

терміну висловлювали свої зауваження деякі наукові редактори при щорічному редагуванні тексту, але ініціатором такої зміни виступив науковий редактор розділу геологічної літератури академік Григорій Назарович Доленко, директор Інституту геології і геохімії горючих копалин АН УРСР, вчений зі світовим ім'ям. Його основною аргументованою вимогою як наукового редактора була заміна заідеологізованої назви щорічника “Радянські Карпати” на офіційну географічну назву “Українські Карпати”. Це спонукало до затвердження нової назви на вченій раді бібліотеки при рекомендації покажчика до друку у 1988 р.

Наукова редакція розділів чи підрозділів, яку здійснюють провідні львівські вчені з різних галузей знань, значно підвищує науковий рівень покажчика і включає в себе такі елементи: корегування структури щорічника, включення додаткових, актуальних тем, уточнення назв розділів і підрозділів, перегляд включеної до посібника літератури, відповідність її розташування в тому чи іншому структурному підрозділі, доповнення невиявленим укладачами матеріалом, консультації бібліографів з різних питань підготовки посібника. При чому наукова редакція відбувається на добровільних засадах, без оплати праці.

Починаючи з першого випуску “Українських Карпат”, його незмінним відповідальним редактором є академік Михайло Голубець, директор Інституту екології Карпат НАН України, який дуже сумлінно протягом 30 років редагує природознавчий розділ покажчика. Багаторічними науковими редакторами є: кандидат історичних наук Феодосій Стеблій, доктор філологічних наук Роман Кирчів, кандидат філологічних наук Дмитро Гринчишин, доктор географічних наук Олег Шаблій, доктор геолого-мінералогічних наук Орест Ступка. У свій час наукову редакцію відповідних структурних підрозділів здійснювали також інші львівські вчені: доктор сільськогосподарських наук Семен Бегей, доктор історичних наук Юрій Гошко, кандидат геолого-мінералогічних наук Василь Даниш, доктори економічних наук Мар'ян Долішній та Степан Злупко, член-кореспондент АН УРСР Василь Кітик та інші.

У покажчику реєструються друковані наукові та науково-популярні видання, присвячені Карпатському регіону незалежно від обсягу і типу видання: монографії, окремі глави, розділи чи частини книги, брошури, збірники статей, статті з періодичних профільних видань, статті із збірників наукових праць, матеріали і тези наукових конференцій, офіційні документи, автореферати дисертацій, рецензії на карпатознавчу літературу, фотоальбоми, атласи, карти. Обмеженню підлягають газетні статті, за винятком публікацій історичної тематики, написаних на основі архівних матеріалів, документів, а також спогадів безпосередніх

учасників історичних подій. У щорічник вміщується література, видана як в Україні, так і за її межами, незалежно від мови видання.

Для ілюстрації назвемо деякі книжкові видання з різних галузей знань, які зафіксовані у відповідних структурних підрозділах покажчика. Ідеально вписується в основні тематичні розділи серія, присвячена Українським Карпатам (без загальної назви, але з однотипною кольоровою обкладинкою), яка складається з чотирьох книг — “Природа”, “Економіка”, “Історія”, “Культура”, виданих в 1988–1989 рр. у “Науковій думці”. Кожна з них підготована у Львові колективом авторів з академічних інститутів — Інституту екології Карпат, Інституту регіональних досліджень, Інституту українознавства ім. Івана Крип’якевича та Інституту народознавства (подано сучасні назви інститутів)⁴.

На сторінках покажчика зафіксовано карпатознавчі публікації відомих сучасних істориків і археологів: Ярослава Ісаєвича, Лариси Крушельницької, Мирослава Романюка, Миколи Бандрівського, Миколи Вегеша, Володимира Грабовецького; краєзнавців та етнографів: Петра Арсенича, Івана Красовського, Володимира Полека, Миколи Мушинки, Івана Хланти, Дмитра Пожоджука; діалектологів: Ярослави Закревської, Йосипа Дзензелівського, Наталі Хобзей. Природознавчий блок досліджень представлений науковими працями ботаніків — Степана Стойка, Костянтина Малиновського, Василя Парпана; геологів — Ореста Матковського, Георгія Бойка та багатьох інших українських і зарубіжних учених. Серед авторів — згадані вище усі наукові редактори покажчика. Грунтовні народознавчі праці минулих часів, які стосуються досліджуваної території і перевидані за роки незалежності нашої держави теж представлені на сторінках покажчика. Це праці Олексі Воропая⁵, Володимира Гнатюка⁶, Олексі Горбача⁷, Раймунда Фрідріха

⁴ Украинские Карпаты. Природа / Львов. отд-ние Ин-та ботаники им. Н. Г. Холодного; Отв. ред. М. А. Голубец.— Киев: Наук. думка, 1988.— 208 с.; Украинские Карпаты. Экономика / Львов. отд-ние Ин-та экономики; Отв. ред. М. И. Долишней.— Киев: Наук. думка, 1988.— 224 с.; Украинские Карпаты. История / Ин-т общественных наук; Отв. ред. Ю. Ю. Сливка.— Киев: Наук. думка, 1989.— 264 с.; Украинские Карпаты. Культура / Львов. отд-ние Ин-та искусствоведения, фольклора и этнографии им. М. Ф. Рильского; Отв. ред. Ю. Г. Гошко.— Киев: Наук. думка, 1989.— 199 с.

⁵ Воропай О. Звичаї нашого народу: Етногр. нарис: В 2 т.— Репринт. вид.— Київ: Оберіг, 1991.— 589 с.— Вих. дані оригіналу: Мюнхен: Укр. вид-во.— Т. 1.— 1958.— 456 с.; Т. 2.— 1966.— 447 с.

⁶ Гнатюк В. Нарис української міфології / Підгот. тексту, вступ. ст. і прим. Р. Кирчіва.— Львів, 2000.— 263 с.

⁷ Горбач О. Південнобуковинська гуцульська говірка і діалектний словник села Бродина повіту Радівці (Румунія).— Мюнхен, 1997.— 113 с.— (Матеріали до української діалектології / Укр. Вільний ун-т; Вип. 4).

Кайндля⁸, Івана Крип'якевича⁹, Юліана Тарновича¹⁰, Володимира Шухевича¹¹ тощо. Марія Вальо в 1993 р. упорядкувала тематичний збірник “Подорожі в Українські Карпати”, у який включила опис вражень від мандрівок по наших горах видатних діячів XIX–XX ст.: Якова Головацького, Івана Вагилевича, Миколи Устияновича, Івана Нечуя-Левицького, Івана Франка, Володимира Сіменовича, Корнила Устияновича та Ганса Цбіндена.

Література до покажчика відбирається шляхом наочного перегляду першоджерел, які надходять до бібліотеки. Виявлену за бібліографічними джерелами, але відсутню в нашій бібліотеці літературу, для звірки *de visu* доводиться розшукувати в інших наукових бібліотеках або в приватних книгозбірнях редакторів чи інших осіб. В сучасних умовах також використовуємо пошукові можливості Інтернету.

Допоміжний апарат щорічника, представлений іменним покажчиком, географічним (починаючи з 18 випуску) та списком використаних джерел, значно полегшує користувачам пошук необхідних відомостей.

Виходячи із функціонально-цільового призначення поточної бібліографії, до неї ставляться такі три вимоги: повнота відображення літератури в заданих межах; регулярність (періодичність); оперативність — тобто максимальне скорочення часу між публікацією документа і його відображенням у джерелі поточної бібліографічної інформації (так званий інформаційний інтервал).

Для забезпечення першої вимоги до регіональних та краєзнавчих покажчиків включається не лише література, яка територіально повністю стосується меж досліджуваного регіону, але й матеріали, які виходять за межі означеного регіону¹². Крім того, враховуючи специфіку явищ, які вивчаються тими чи іншими галузями, в кожному конкретному тематичному розділі доводиться визначати свої умови відбору, при яких територіальні межі явища не завжди збігаються з межами вибраної території. Це стосується фізико-географічних та геологічних структур, родовищ корисних копалин, річок, залізниць, інших транспортних магістралей, народногосподарських комплексів, а також історичних подій,

⁸ Кайндль Р. Ф. Гуцули: їх життя, звичаї та народні перекази / Післямова О. Масаїна; Пер. з нім.— Чернівці: Молодий буковинець, 2000.— 208 с.

⁹ Крип'якевич І. П. Князь Ярослав Осмомисл.— Тернопіль, 1991.— 31 с.

¹⁰ Тарнович Ю. Ілюстрована історія Лемківщини.— Львів: Ін-т народознавства НАН України, 1998.— 286 с.— Передрук вид.: Львів, 1936.— (Б-ка Лемківщини; Чис. 1).

¹¹ Шухевич В. О. Гуцульщина: [Матеріальна і духовна культура]: У 5 ч.— Верховина, 1997.— 350 с.— Репринт. вид. 1899 р.

¹² Михлина И. Отбор литературы по территориальному признаку в краеведческих пособиях // Библиография.— 1998.— № 1.— С. 35-39.

явищ. Тобто до покажчика включається література про весь комплекс чи явище в цілому, з відповідною анотацією про ті його частини, які знаходяться на території краю.

У нашому випадку це можна проілюструвати на матеріалах, що стосуються західних областей України, Львівської області, м. Львова, Галичини, Галицько-Волинської держави, р. Дністер тощо.

Відповідно до проспекту покажчика укладачі відбирають наукову літературу, що територіально стосується чотирьох адміністративних областей Західної України: Івано-Франківської, Закарпатської, Чернівецької та гірських і передгірських районів Львівської області (Дрогобицького, Самбірського, Старосамбірського, Сколівського, Стрийського і Турківського), тобто правобережної частини басейну р. Дністер в межах України. Річка Дністер в нашому випадку виступає межею поділу.

У розділі “Геологічна будова” і “Корисні копалини” включаються матеріали, що стосуються Новороздольського та Яворівського родовищ сірки, бо вони за геолого-структурною будовою входять до Передкарпатського прогину, хоча в адміністративному плані належать до Миколаївського та Яворівського районів Львівської області. Для укладачів існує постійна проблема з відбором літератури про Галичину, яка територіально об’єднує Львівську, Івано-Франківську та Тернопільську області. Такі матеріали вимагають уважного перегляду тексту для того, аби визначити, чи йде мова про населені пункти з досліджуваного регіону і який обсяг карпатознавчого матеріалу містить та чи інша стаття. Проблематичним є питання щодо включення літератури про місто Львів, яке розташоване на лівому березі р. Дністер на пограниччі Волині, Поділля і Розточчя, але є духовним і промислово-економічним центром Прикарпаття. Враховано думку наукових редакторів щодо включення історичної літератури про Підляшшя, Холмщину, Надсяння, Лемківщину в період їх входження до Галицько-Волинського князівства.

Характеризуючи бібліографічний посібник “Українські Карпати”, слід згадати всіх тих, хто був причетний до творення цього видання протягом багатьох років, хто вклав у нього свої знання, сумлінну працю, часточку своєї душі. У першому і другому випусках брали участь відомі бібліографи Марія Вальо, Луїза Ільницька, Ольга Хміль, Михайло Гуменюк. Багаторічними укладачами були Людмила Діденко та Валентина Денисюк (Гетьманчук). Впродовж багатьох літ робота над покажчиком розподілялася між двома укладачами, в основному, таким чином: матеріали до двох перших розділів “Природа” і “Економіка” збирав один працівник (зокрема, автор цієї статті), а до третього і четвертого розділу “Історія” та “Народознавство” — другий укладач. Перші випуски

щорічника друкувалися на ротاپринті з чистового машинопису, який дуже фахово на друкарській машинці підготувляла Марія Бута, через вправні руки якої пройшло 18 випусків щорічника, як і, зрештою, майже всі бібліографічні покажчики, що готувалися у Львівській науковій бібліотеці ім. В. Стефаника НАН України. З часу впровадження комп'ютерної технології у видавничу справу до підготовки покажчика долучилось молоде покоління бібліографів в особі Наталі Прокопенко. Відтоді значно поліпшилося поліграфічне оформлення видання, скоротився час на процес укладання допоміжних покажчиків, який відбувається в автоматизованому режимі. Зразок нової обкладинки для покажчика у 2002 р. виготовив художник Федір Лукавий.

Незважаючи на тривалий термін виходу “Українських Карпат”, є тільки дві публікації, що присвячені безпосередньо цьому виданню — рецензія вчених-біологів Степана Стойка і Миколи Жижина на перших сім випусків щорічника¹³ та стаття Людмили Діденко¹⁴. Крім цього, бібліографічний щорічник згадується у відповідних бібліографознавчих працях, наприклад, у “Библиографии советской библиографии”¹⁵, в історичному нарисі про бібліотеку¹⁶, у підручнику Галини Швецової-Водки¹⁷ тощо.

На сьогодні вийшло друком 26 випусків щорічника, кожен з них вміщує карпатознавчу літературу за один поточний рік (винятком є об'єднаний 21/22 випуск, література за 1996/1997 рр.). Обсяг сягає від 10 до 20 друкованих аркушів — залежно від наявності матеріалу. Наклад видання скоротився від 500 до 150 примірників. Це пов'язано із подорожчанням друкарських робіт та поштових витрат на розсилання тиражу.

Аналізуючи оперативність підготовки “Українських Карпат”, мусимо констатувати великий розрив між роком, що формує щорічник, і роком виходу в світ. На жаль, інформаційний інтервал в останніх випусках збільшився до 5 років. У процесі створення бібліографічного покажчика — від написання бібліографічної картки до виходу у світ надрукованої книжки — є багато моментів, на які укладачі не мають важелів

¹³ Стойко С. М., Жижин М. П. Бібліографічна інформація і вивчення проблем регіону // Вісник АН УРСР.— 1983.— № 10.— С. 100-101.

¹⁴ Діденко Л. С. З досвіду роботи над бібліографічним покажчиком “Радянські Карпати” // Формування і використання бібліотечних фондів.— Київ: Наук. думка, 1984.— С. 142-149.

¹⁵ Библиография советской библиографии: Гос. библиогр. указатель, 1981.— Москва: Книга, 1983.— С. VII, 15.

¹⁶ Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника АН УРСР : Іст. нарис.— Київ: Наук. думка, 1989.— С. 179, 185.

¹⁷ Швецова-Водка Г. Бібліографічні ресурси України: загальна характеристика: Навч. посіб.— Рівне, 2000.— С. 85.

впливу, тому констатуємо кілька причин відставання: неодноразова зміна укладачів за весь період виходу щорічника, їх завантаженість іншими науковими темами та виробничими процесами, проблеми з друкарськими роботами тощо.

Але попри інші недоліки (пропуски окремих матеріалів з об'єктивних чи суб'єктивних причин, відсутність географічного допоміжного покажчика у 17-ти початкових випусках щорічника, недостатня реклама покажчика, малий тираж), багатогалузевий науково-допоміжний покажчик літератури “Українські Карпати” робить свій посильний внесок у розвиток української науки і його можна використовувати як джерело ретроспективного пошуку з питань карпатознавства в різних галузях науки: біології, екології, географії, геології, економіці, сільському господарстві, демографії, історії, археології, етнографії, діалектології.

Дослідження попиту аналізованого покажчика є окремою темою ґрунтовного вивчення і тому не розглядається у нашій статті. Користувачами бібліографічного щорічника “Українські Карпати” можуть бути наукові працівники, спеціалісти різних галузей народного господарства, дослідники видавничої справи, бібліографи, студенти і всі ті, хто цікавиться питаннями карпатознавства в природничій, соціально-економічній та суспільно-гуманітарній сферах.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК “УКРАЇНСЬКІ КАРПАТИ” (1977-2006) ЯК ДЖЕРЕЛО ІНФОРМАЦІЙНОГО ПОШУКУ З ПРОБЛЕМ КАРПАТОЗНАВСТВА

Наталія Кошик

*науковий співробітник відділу наукової бібліографії
відділення “Наукова бібліографія і книгознавство”
ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України*

Покажчик літератури тематично орієнтований на проблематику досліджень академічних установ Західного наукового центру НАН України, одним із основних наукових напрямів яких є раціональне використання і відновлення природних ресурсів Карпатського регіону, в т. ч. територій Прикарпаття, Закарпаття і Буковини.

Щорічник відображає найновіші карпатознавчі дослідження українською та іноземними мовами в соціально-економічній та суспільно-гуманітарній сферах.

Ключові слова: Українські Карпати, бібліографічний поточний покажчик, історія створення, структурна будова, авторський колектив, допоміжний апарат.

UKRAINIAN CARPATHIANS BIBLIOGRAPHIC GUIDE (1977–2006) AS SOURCE OF INFORMATIVE SEARCH OF CARPATHIAN STUDY PROBLEMS

Natalia Koshyk

*Research Fellow, Scientific Bibliography Dept.,
Division of Scientific Bibliography and Bibliology,
L'viv Stefanyk Scientific Library, National Academy of Sciences of Ukraine*

The Guide is thematically oriented to research problems of academic institutions of Western Scientific Center of National Academy of Sciences of Ukraine. Rational usage and renovation of natural resources of Carpathian region (including Subcarpathia, Transcarpathia, Bukovyna) is one of their basic research direction.

Annual Guides represents the newest Carpathian Study researches in economical, social, and humanitarian spheres written in the Ukrainian and foreign languages.

Keywords: Ukrainian Carpathians, bibliographic current Guide, history of creation, structure, authors, indices.

БИБЛИОГРАФИЧЕСКИЙ УКАЗАТЕЛЬ “УКРАЇНСЬКІ КАРПАТИ” (1977–2006) КАК ИСТОЧНИК ИНФОРМАЦИОННОГО ПОИСКА ПО ПРОБЛЕМАМ КАРПАТОВЕДЕНИЯ

Наталья Кошик

*научный сотрудник отдела научной библиографии
отделения “Научная библиография и книговедение”
ЛНБ им. В. Стефаника НАН Украины*

Указатель литературы тематически ориентирован на проблематику исследований академических учреждений Западного научного центра НАН Украины, одним из основных направлений которых является рациональное использование и восстановление природных ресурсов Карпатского региона, в т. ч. территорий Прикарпатья, Закарпатья и Буковины.

Ежегодник отображает новейшие карпатоведческие исследования на украинском и иностранных языках в социально-экономической и общественно-гуманитарной сферах.

Ключевые слова: Українські Карпати, бібліографічний текущий указатель, історія створення, структурне строєння, авторський колектив, допоміжний апарат.